

WYDARZENIA

Agnieszka Plata

Sprawozdanie z VII Szkoły Letniej PKN ICOMOS, Malbork, 18-20 sierpnia 2021 roku

Report on the 7th ICOMOS Poland Summer School,
Malbork, 18-20 August 2021

Siódma edycja szkoły letniej organizowanej przez Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków odbyła się w Malborku. Współorganizatorami wydarzenia byli: Muzeum Zamkowe w Malborku i Narodowy Instytut Dziedzictwa Kultury, a patronat honorowy nad nim objęło Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Tematem szkoły letniej była ochrona i konserwacja zamków średniowiecznych.

Dzień 1

Trzydniowe wydarzenie rozpoczęło sesją inauguracyjną 18 sierpnia 2021 r. w Centrum Konferencyjnym Karwan. Uczestników szkoły letniej powitał prof. Janusz Trupinda (Dyrektor Generalny Muzeum Zamkowego w Malborku [dalej: MZM]) oraz dr inż. Katarzyna Pałubska (Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu). Prof. Bogusław Szmygin (Prezes Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS) przedstawił tematykę i cele szkoły letniej. Szczególnym założeniem tego wydarzenia było ułatwienie wymiany wiedzy i doświadczeń między młodymi profesjonalistami zajmującymi się ochroną i konserwacją dziedzictwa kulturowego.

Program pierwszego dnia obejmował dwa wykłady i warsztaty praktyczne na terenie zamku w Malborku.

Prof. Janusz Trupinda w ramach swojego wystąpienia omówił historię budowy i przebudowy zespołu zamkowego w Malborku, wskazując, że współczesne prace konserwatorskie w tym obiekcie prowadzone są ze szczególną dbałością o wyrażenie śladów dawnych koncepcji konserwatorskich. Ryszard Rząd (MZM) przedstawił zagadnienie początków ochrony zamku w Malborku do 1945 r. Zamek krzyżacki ulegał licznym przebudowom, często zmieniającym jego funkcję. Przebudowy i konserwacje są dobrze udokumentowane i dogłębnie analizowane.

Podczas warsztatów połączonych ze zwiedzaniem uczestnicy analizowali przykłady prac konserwatorskich i restauratorskich prowadzonych przez zespół Muzeum Zamkowego w Malborku. Janusz Trupinda, Agnieszka Kowalska (MZM) i Monika Rogalewska (MZM) zaprezentowali wnętrza zespołu rezydencjonalnego Zamku Średniego (Wielki Refektarz, Refektarz Letni i Refektarz Zimowy), Kapitułarza na Zamku Wysokim oraz zespołu kościoła NMP.

Dzień 2

Drugi dzień szkoły letniej był również podzielony na część teoretyczną, obejmującą wykłady i dyskusję, oraz warsztaty praktyczne.

Prof. Grzegorz Bukal (Politechnika Gdańska) przedstawił wyzwania i możliwości związane z zamkami w ruinie, podając liczne przykłady prac adaptacyjnych i konserwatorskich. Tomasz Błyskosz (Narodowy Instytut Dziedzictwa) omówił problem ochrony bezpośredniego otoczenia obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO na przykładzie zamku w Malborku. Prof. Wojciech Kowalski (Uniwersytet Śląski) zaprezentował zagadnienia restytucji, zwrotu i repatriacji dóbr kultury. Agnieszka Kowalska przybliżyła temat dostępności obiektów zabytkowych i możliwości adaptacji dóbr kultury do konkretnych potrzeb, opisując rozwiązania zastosowane na zamku w Malborku. Jolanta Ratuszna (MZM) przedstawiła działania i projekty pracowni konserwatorskiej na zamku w Malborku. Zespół specjalistów przeprowadza prace konserwatorskie – m.in. w kamieniu i bursztynie – zarówno na obiektach ze zbiorów Muzeum Zamkowego w Malborku, jak i instytucji granicznych.

Podczas warsztatów praktycznych Agnieszka Kowalska omówiła wyzwania wynikające z historii współczesnej konserwacji zespołu zamkowego w Malborku. Uczestnicy obserwowali rozwiązania wprowadzone w celu zaspokojenia potrzeb turystyki. Zwiedzili kaplicę św. Anny i okolice zamku.

Dzień 3

Ostatni dzień szkoły letniej obejmował zwiedzanie z przewodnikiem dwóch średniowiecznych zamków krzyżackich – w Sztumie i Kwidzynie.

W Sztumie dr Bogusz Wasik (MZM) przybliżył temat badań archeologicznych jako źródła wiedzy o losach zamku sztumskiego. Aleksander Maśłowski (MZM, Oddział w Sztumie) oprowadził uczestników podczas zwiedzania ruin zamku.

Zwiedzanie zamku w Kwidzynie poprowadzili Joanna Jezierska (MZM, Oddział w Kwidzynie) i Łukasz Rzepczyński (MZM, Oddział w Kwidzynie), zwracając uwagę na współczesne zagadnienia konserwatorskie oraz na potrzebę doboru tematyki wystaw czasowych i eksponowanych obiektów z uwzględnieniem warunków atmosferycznych panujących we wnętrzu zamku.

Uczestnicy szkoły letniej otrzymali certyfikaty uczestnictwa. Polski Komitet Narodowy ICOMOS zaprosił młodych profesjonalistów do zorganizowania konferencji poświęconej nowoczesnemu spojrzeniu na ochronę dóbr kultury.